

ŠOLSKA GREDA V MOZIRSKEM GAJU V LETU 2009

Dolga zima je za nami in čas je, da si pogledamo, kako je prezimila šolska greda. Priznam, da sem bil kar nekoliko zaskrbljen kaj se je čez zimo dogajalo, saj je bila jesen zelo mokra, nato pa je hitro padel sneg, ne da bi pred tem zemlja zmrznila.

Ko sem zagledal grede in rastline na njej, sem si kar oddahnil, saj je večina rastlin lepo prezimila. Propadlo je le nekaj sadik timijana in dve sadiki skalnega mlečka. Malo slabše je zimo preživel tudi navadni pečnik.

Veliko rastlin je že pognalo, manjka pa še glavna kulisa grede in to so hoste. Na splošno pa lahko rečem, da je za ta čas (12. 04.) greda že v dobri "kondiciji".

Najprej je bilo na gredi potrebno porezati ostanke okrasne trave perjanke (*Pennisetum alopecuroides*),

v nadaljevanju pa bo potrebno gredo še opleti, odstraniti suhe liste ognjenega deža (*Heuchera hybrida*) in dosuti lubje. Kljub temu, da se je prava pomlad šele začela, pa se na gredi že šopiri mleček (*Euphorbia amygdaloides* 'Purpurea'),

velikonočnica ali kosmatinček (*Pulsatilla vulgaris*) in

nizki bor (*Pinus strobus*), ki je že lepo odgnal.

Med opaznejšimi v tem času pa so tudi hermeliike (*Sedum spectabile*),

skalni mleček (*Euphorbia myrsinites*),

enodnevnne lilije ali maslenice (*Hemerocallis hybrida*),

plahtica (*Alchemilla mollis*) in

ameriški slamnik (*Echinacea purpurea*), ki kljub svoji majhnosti postaja vedno bolj viden.

Kot sem omenil že prej je bilo potrebno gredo še lepo očistiti. Zato sem se z Barbaro in Heleno odpravil do Mozirskega gaja, da opravimo to nujno spomladansko opravilo. Najprej smo odstranili vse narcise in hijacinte, ki so ostale na gredi še od prejšnjega leta, nato pa smo porezali vse suhe dele rastlin, očistili suhe liste na ognjenem dežju, pobrali ostanke jesenskega listja in odstranili propadle rastline.

Sledilo je sajenje rastlin. Ponovno smo posadili tri skalne mlečke (*Euphorbia myrsinites*), presadili smo timijane (*Thymus serpyllum*) in na ta način zapolnili vrzel, ki je nastala na mestu, kjer je propadlo nekaj sadik timijana, razsadili pa smo tudi plahtico (*Alchemilla mollis*). Na mestu, kjer stoji tabla smo odstranili nageljčke, ki so se prekomerno razrastli in jih nadomestili z dvema skalama, ki smo jih obsadili z različnimi sortami netreskov (*Sempervivum* sp.), med in pred skale pa smo posadili navadno rdečelistno homulico (*Sedum spurium* 'Schorbusser Blut') in delospermo (*Delosperma descampsi*).

Po sajenju je sledilo še posipanje lubja. Za posipanje sem izbral lubje pinije, granulacije 7-15 mm. Osebno imam najboljše izkušnje s to granulacijo, kvaliteta lubja pinije pa je tako ali tako že dobro znana.

Mislím, da je greda z ljubjem še dodatno zasijala, če je to res, boste seveda morali ocenili sami.

Se mi zdi, da je lubje še posebej lepo poudarilo plahtice in travice, ki rastejo ob njih.

Živi dokaz, da se lahko v naravi vse hitro spreminja, so hoste in praproti na šolski gredi, ki so v dveh dneh zrastle kar za nekaj centimetrov, kar je bilo opazno že na daleč.

Da si gredo radi ogledajo tudi dijaki naše šole pa dokazuje naslednja fotografija. Upam, da se bodo ob gredi ustavljali tudi drugi obiskovalci parka.

Vsi skupaj ugotavljamo, da je letošnja pomlad zelo hitra, tako da se na gredi praktično vsak dan pojavi kaj novega. Tako sem lahko ob prvem maju ugotovil, da so se praktično vse rastline močno spremenile, tako da je bil pravi užitek opazovat gredo po pomladni plohi.

Ko opazujem rastline se mi zdi, da se le hoste nekako nočejo razvit, seveda pa imajo še vedno dovolj časa, da se tudi one pokažejo v vsej svoji lepoti

in da bodo ustvarile lepo ozadje za japonski javor (*Acer palmatum* 'Dissectum').

Mleček (*Euphorbia amygdaloides* 'Purpurea') še vedno cveti in to z enakim tempom kot v sredini aprila.

Lepo se razvija tudi plahtica (*Alchemilla mollis*), poleg nje pa pozornost pritegnejo tudi majhni kupčki travic.

Cvetenje se je pričelo tudi pri bilnici (*Festuca glauca*).

Gredo lepo zaključujejo oz. obrobljajo praproti in hermeliike (*Sedum spectabile*).

Glede na to, da se tako hitro dogajajo spremembe na gredi sem se v park ponovno odpravil 11. 5. 2009. Lahko rečem, da obisk ni bil zaman, saj so se v enem tednu zgodile največje spremembe v tem letu. Kaj vse se je spremenilo si lahko ogledate na fotografijah, ki sledijo.

Pojavili so se cvetovi zgodnejših trajnic, kot npr. avbrecije (*Aubrieta deltoidea*),

grenika (*Iberis sempervirens*),

ognjeni dež (*Heuchera sanguinea*),

prav neverjeten pa je mleček (*Euphorbia amygdaloides* 'Purpurea'), ki cveti že več kot en mesec in kot kaže bo še kar nekaj časa.

Prve popke že nastavlja kitajska kresnica (*Astilbe chinensis* `Pumila`),

plumarijev nagelj (*Dianthus plumarius*) in klinček (*Dianthus deltoides*),

enodnevnne lilije (*Hemerocallis hybrida*) in

navadni pečnik (*Armeria maritima*).

Lepo se razvijajo tudi rastline, ki še ne cvetijo. Eden takšnih je ameriški slamnik (*Echinacea purpurea*),

sivka (*Lavandula officinalis*),

zvezdasta zvončnica (*Campanula garganica*),

planika (*Leontopodium alpinum*),

netresk (*Sempervivum* sp.),

plahitica (*Alchemilla mollis*),

navadna rdečelistna homulica (*Sedum spurium* `Schorbusser Blut`) in

timijan (*Thymus serpyllum*).

Žal pa se vse rastline ne razvijajo tako kot prej omenjene. Ena takšnih je perjanka (*Pennisetum alupecuroides*), ki je kot kaže čez zimo pozebla, kar se je pri okrasnih travah letos pogostokrat dogajalo. Če ne bodo v naslednjih tednih odgnale, jih bo potrebno nadomestiti z drugimi.

Pravo nasprotje perjanke pa so hoste, ki so se šele začele kazati v vsej svoji lepoti. Lepo poudarjajo tudi japonski javor (*Acer palmatum* 'Dissectum'). Upamo lahko le, da v tem letu ne bo toče, ki bi lahko uničila lepe liste host.

Čas res hitro beži. Od zadnjega obiska je minilo 13 dni, tako da si boste lahko ogledali kako je izgledala greda ob koncu maja.

Največja razlika je bila v bujnosti posameznih rastlin, saj je izgledalo, kot da je greda kar naenkrat premala za vse rastline, ki so se bohotile na njej.

Končno so dobile svojo pravo podobo hoste, ki obdajajo japonski javor.

Nič manj pa niso zanimive hoste, ki razprostirajo svoje liste pred prekrasno praprotjo.

Ena izmed rastlin, ki se je že preveč razrastla je prav gotovo plahtica (*Alchemilla mollis*). Kako hitro se širi lahko ugotovite, če si pogledate dva tedna stare fotografije.

Da vsaka rastlina prej ko slej zaključi s cvetenjem, je po dveh mesecih dokazal tudi mleček (*Euphorbia amygdaloides* 'Purpurea'), saj so na cvetnih poganjkih ostali le še obarvani ovršni listi.

Gredo je s svojimi rdečimi cvetovi prav lepo popestril ognjeni dež (*Heuchera sanguinea*).

Med tistimi, ki bosta pozornost pritegnila v naslednjih tednih sta gotovo enodnevna lilija (*Hemerocallis hybrida*) in sivka (*Lavandula officinalis*), ki že pripravljata prve cvetove, da se odprejo.

Med tiste, ki so najbolj napredovali v zadnjih tednih pa gotovo sodi tudi ameriški slamnik (*Echinacea purpurea*).

Žal pa vse rastline letos niso odgnale, med temi je gotovo na prvem mestu perjanka (*Pennisetum alopecuroides*). Problem z okrasnimi travami se letos pojavlja praktično po celi Sloveniji. Kljub praznini v ozadju zaradi manjkajočih perjank, pa je greda tudi iz zadnje strani zanimiva za pogledat.

Od mojega zadnjega oglašanja je minilo že kar cel mesec, tako da je bil ob mojem obisku na koledarju že izpisan datum 21.6. 2009. Tako kot vedno sem tudi tokrat najprej pogledal kakšen vtis daje celotna greda, šele nato pričnem z opazovanjem posameznih detajlov. Že na prvi pogled sem lahko ugotovil, da so se rastline zelo razbohotile, nekatere celo nekoliko preveč. Kljub temu sem bil z gredo zadovoljen.

Ko prihajaš proti gredi, ti že od daleč pade v oči timijan (*Thymus serpyllum*), ki se vedno bolj razrašča ob robu grede in s svojimi svetlozelenimi listi poživi gredo.

Hoste so že popolnoma razvile svoje velike liste in tvorijo idealno ozadje japonskemu javorju (*Acer palmatum* 'Dissectum'). Še dodatno pa javor poudarijo rododendroni in cedra.

Tudi letos posajena navadna rdečelistna homulica (*Sedum spurium* `Schorbusser Blut') se pridno razrašča. Tudi pri njej, tako kot pri večini rdečelistnih rastlinah, so mladi listi najprej zelene barve šele nato pa se obarvajo v rdečo.

Pri mlečku (*Euphorbia amygdaloides* 'Purpurea') so okrasno vrednost izgubili tudi ovršni listi, zato sem vsa cvetna stebela porezal. Sedaj, ko je lepo porezan pa so zelo dekorativni tudi listi, ki pa so v zadnjem mesecu spremenili barvo iz rdeče v zeleno. Še en dokaz več, da na vrtu naj ne bi manjkalo.

Medtem, ko so mleček, klinček (*Dianthus deltooides*), ognjeni dež (*Heuchera sanguinea*) in enodnevna lilija (*Hemerocallis hybrida*) že zaključili s cvetenjem, pa so druge komaj začele odpirati prve cvetove. Med temi so zvezdaste zvončnice (*Campanula garganica*),

netreski (*Sempervivum* sp.),

sivka (*Lavandula officinalis*),

planike (*Leontopodium alpinum*) in

kitajske kresnice (*Astilbe chinensis* 'Pumila'), ki v tem času kraljujejo na gredi s svojimi vpadljivimi cvetovi. Kresnice so se tudi zelo lepo ujele s hostami in praprotjo, ki jih obdajajo v ozadju.

Izgled Mozirskega gaja in šolske grede sem si šel ponovno ogledati 12. 7., ko je bil prelep sončen dan, tako da so rastline kar žarele. Tako je bilo tudi z našo gredo.

Po moji oceni je najbolj izstopal ameriški slamnik (*Echinacea purpurea*).

Nič manj niso zaostajale cvetoče hoste (*Hosta* sp.).

Prava poživitev v poletnem času pa so trajne fuksije (*Fuchsia magellanica*). Tanki poganjki se kar šibijo pod drobnimi rdečimi cvetovi.

V tem času so še vedno lepo cvetele zvezdaste zvončnice (*Campanula garganica*) in

planika (*Leontopodium alpinum*).

Medtem, ko prej omenjene rastline cvetijo že več kot tri tedne, pa nekatere šele pričenjajo odpirati cvetove. Ena takih je timijan (*Thymus serpyllum*) ob robu grede.

Tiste bolj zgodnje pa so zapirale še zadnje cvetove, kot npr. kitajska kresnica (*Astilbe chinensis* 'Pumila').

Tisti, ki redno spremljate spremembe na naši gredi že tako dobro veste, da so določene rastline lepe, če cvetijo ali pa ne. Sem gotovo lahko uvrstimo mleček (*Euphorbia amygdaloides* 'Purpurea') ob katerem uživamo že od spomladi.

Podobno je z japonskim javorjem (*Acer palmatum* 'Dissectum') in

okrasno travico.

Da pa cvetenje ni vedno dobrodošlo, lahko na gredi še vedno opazimo na bilnici (*Festuca glauca*), ki si še vedno ni popolnoma opomogla.

Da pa na gredi ni vse idealno, lahko ugotovimo iz naslednje slike, ki prikazuje od polža objedeno zvezdasto zvončnico.

Zelo slabo pa uspeva tudi avbrecija (*Aubrieta deltoidea*), ki je iz mojih izkušenj, ena tistih, ki so najmanj občutljive, pa kljub temu na gredi zelo slabo izgleda.

Dokončno pa sem obupal nad perjanko, saj so vse rastline čez zimo propadle, zato sem namesto njih posadil grozdnato svetilko (*Cimicifuga racemosa* `Atropurpurea`).

Današnje oglašanje pa bom zaključil s slikama zadnjega dela grede, ki je pravtako zanimiv.

Kot bi mignil, je ponovno minil cel mesec od mojega zadnjega obiska parka. Na koledarju se je že izpisal datum 13. 8. in skrajni čas je bil, da grem uredit gredo, saj se z 15. 8. prične poletna razstava v Mozirskem gaju.

Že prvi pogled na gredo mi je dal slutiti, da bo potrebno kar pošteno zavihati rokave, saj je na gredo nanosili veliko listja, pojavil se je plevel, pa tudi veliko rastlin je bilo potrebno po cvetenju porezati.

Največ časa pa mi je vzelo posipanje lubja. Na nekaterih mestih je poletno deževje kar močno spralo lubje, tako da ga je bilo potrebno nadomestiti. Zaradi lepšega izgleda sem se odločil, da posujem lubje kar po celi gredi. Tako kot spomladi, je tudi sedaj greda zaradi novega lubja kar nekako "oživel". To se je opazilo predvsem pri manjših rastlinah, ki prej niso bile tako opazne, po opravljenem delu pa so kar izstopale. Seveda je ocenjevanje grede, ki si jo sam zasadil, vedno nekoliko nerealno, saj jo sam vidiš vedno v nekoliko drugačni luči.

Na gredi še vedno lepo cvetijo ameriški slamniki (*Echinacea purpurea*), ki pa so se začeli zaradi višine povešati, zato sem jim postavil oporo in jih privezal. Sedaj so cvetovi veliko bolj opazni.

Tako kot pred mesecem, je še vedno med bolj vpadljivimi japonski javor (*Acer palmatum* 'Dissectum') z obdajajočimi hostami.

Meni osebno je v letošnjem letu najbolj prirastel k srcu mleček (*Euphorbia amygdaloides* 'Purpurea'), ki me še niti enkrat ni razočaral.

V tem času pa tudi ne morete spregledati trajnih fuksij (*Fuchsia magellanica*), ki so še vedno bujno cvetoče.

Zato, da pa vse le ni idealno, še vedno skrbijo polži, ki so "odlično" nadomestili voluharje, ki so bili aktivni v spomladanskem času. Polži nadaljujejo z objedanjem zvezdaste zvončnice (*Campanula garganica*), pri čemer pa samo upam, da se ne bodo lotili še jeseni cvetočega encijana (*Gentiana sino-ornata*), ki ga lahko vidite v ozadju.

Polži pa se niso lotili samo zvončnice, ampak tudi hoste in delosperme (*Delosperma descampsi*). Upam, da se njihov pohod ne bo nadaljeval tudi v drugi polovici poletja in jeseni.

Toliko za sedaj, gotovo se Vam v kratkem spet oglasim, da Vam pokažem, kaj se bo dogajalo z gredo v nadaljevanju leta. Gredo si seveda lahko ogledate tudi v živo v Mozirskem gaju.

Zasadil in zapisal: Simon Gračner
Fotografije: Andreja Gračner in Simon Gračner